

**UCHWAŁA NR XLVII/351/2010
RADY MIEJSKIEJ W WIĘCBORKU**

z dnia 29 kwietnia 2010 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej "Pierwszy krok do samodzielności"

Na podstawie: art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm. ¹⁾), art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2008 Nr 115, poz. 728 z późn. zm. ²⁾)

Rada Miejska w Więcborku uchwala co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Aktywności Lokalnej „Pierwszy krok do samodzielności” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Więcborka.

§ 3. Uchwała wchodzi z życiem z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Więcborku
[Signature]
mgr inż. Józef Kujawiak

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i Nr 28, poz. 146.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229.

Program Aktywności Lokalnej "Pierwszy krok do samodzielności"

Rozdział 1. Kontekst Programu

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 - priorytet VII – Promocja Integracji Społecznej istnieje możliwość realizacji Programów Aktywności Lokalnej. Program ten został zaplanowany w ramach projektu systemowego pt. „interAKTYWNI” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Program ten jest narzędziem służącym aktywizacji społecznej oraz promowaniu działań integrujących społeczność lokalną poprzez działania aktywizacyjne kierowane głównie do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Program obejmie swoim zasięgiem mieszkańców terenu gminy Więcbork. Program Aktywności Lokalnej (PAL) wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych oraz grup społecznych. Wyznacza kierunki wskazanych działań w zakresie poprawy aktywności osób borykającymi się i narażonych na wiele czynników powodujących zagrożenie wykluczeniem społecznym. Program Aktywności Lokalnej to różnorodne działania na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Mają one na celu udzielenie wsparcia lokalnej społeczności celem zwiększenia jej uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, takich jak:

- 1) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015,
- 2) Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- 3) Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013,
- 4) Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007 – 2013,
- 5) Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 – 2013,
- 6) Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013,
- 7) Program strategiczny dla pomocy społecznej "Stymulowanie rozwoju pomocy społecznej w województwie kujawsko - pomorskim perspektywa środowiskowa i instytucjonalna",
- 8) Strategia rozwoju województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
- 9) Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Więcbork do roku 2013,
- 10) Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku.

Rozdział 2. Diagnoza problemu

Miasto i gmina Więcbork, jak wiele innych miejscowości pomimo ciągle zachodzącym zmianom przeżywa problemy społeczne. W szczególnie trudnej sytuacji w okresie dokonujących się przemian społeczno-gospodarczych znalazły się osoby bezrobotne i ich rodziny. Bezrobocie to stan, w którym człowiek w dramatyczny sposób pozbawiony jest stałych dochodów jako ekwiwalentu za wykonywaną pracę i który znacznie ogranicza wykorzystywanie własnych umiejętności zawodowych. W przedłużającym się okresie bezrobocia człowieka ogarnie beznadziejność, apatia. Wielu zaprzestaje poszukiwać pracy. To faza fatalizmu. Wtedy pojawia się syndrom bezrobocia, często dehumanizacja, depersonalizacja, zaburzenia psychiczne i zaburzenia psychosomatyczne. Zależy to od subiektywnego zaangażowania w dotychczasową pracę. Przy dłuższym okresie pozostawania bez pracy rozpoczyna się proces destrukcji. Wyraża się on brakiem kontaktu z otoczeniem, izolacją społeczną, brakiem zaufania do samego siebie, niskimi dochodami, stresem w rodzinie, spadkiem kondycji intelektualnej i duchowej, pogorszeniem zdrowia psychicznego i fizycznego, bardziej

ograniczonym dostępem do rynku mieszkaniowego, mniejszymi możliwościami transportu, niewystarczającym stopniem mobilności zawodowej i zwiększonymi trudnościami znalezienia nowej pracy. Bezrobotny przestaje wierzyć, że mu się uda, więc jego usiłowania znalezienia pracy są coraz słabsze. Pracodawcy nie chcą z kolei zatrudniać kogoś, kto przez dłuższy czas był bezrobotnym. Uważają oni, że nawet jeśli w momencie stania się bezrobotnym nie wykazywał on psychicznych i fizycznych ułomności, to w czasie bycia bezrobotnym stał się on coraz mniej wartościowym potencjalnym pracownikiem. Problem bezrobocia jest na terenie gminy Więcbork zjawiskiem dotyczącym szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje, są trudne do oszacowania. Gmina Więcbork tak jak i cały powiat sępoleński zaliczona jest do obszarów zagrożonych szczególnie wysokim poziomem bezrobocia, sytuacja ta powoduje pojawianie się degradacji dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Gmina WIĘCBORK jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie sępoleńskim. Gmina zajmuje powierzchnię 235,7 km² i składa się z miasta Więcborka i 21 sołectw. Liczba mieszkańców ogółem wynosi 13.462 osób, w tym obszar miasta zamieszkują 5952 osoby (stan na 31-12-2009r.). Wśród mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym (18-65 lat) jest 4639 mężczyzn i (18-60 lat) 4075 kobiet. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskiej, w gminie Więcbork na dzień 31-12-2009r. zarejestrowanych było 1003 osób bezrobotnych. Z ogólnej liczby bezrobotnych ponad 54% stanowiły kobiety (546 osób), świadczy to o gorszej pozycji kobiet na lokalnym rynku pracy. Spośród dominujących kategorii osób bezrobotnych na pierwszym miejscu pojawiają się osoby długotrwale bezrobotne, czyli takie które bez zatrudnienia pozostają powyżej 12 miesięcy. Wpływa to w sposób bezpośredni na pozycję konkurencyjną osób bezrobotnych w momencie powrotu na rynek pracy, bowiem długotrwale pozostawanie bez pracy powoduje utratę kwalifikacji zawodowych, bądź ich ograniczenie, utratę uprawnień zawodowych, na skutek braku kontaktu z praktyką zawodową, większe zniechęcenie w podejmowaniu aktywnych starań o pracę. Przyczynia się do narastania trudności w znalezieniu pracy i wymaga dodatkowych działań, związanych z przekwalifikowaniem lub uzupełnieniem umiejętności. Jak wynika z danych MGOPS w roku 2009 na 639 środowisk (osoby i rodziny) korzystających z różnych form pomocy materialnej, aż 354 środowisk (tj. 55,4% ogółu korzystających) było dotkniętych problemem bezrobocia. Większość z nich korzysta z pomocy Ośrodka od wielu lat i są one uzależnione od pomocy społecznej, zaś odpowiedzialnością za swój los obarczają innych. Bycie klientem pomocy społecznej stało się dla znacznej liczby środowisk sposobem na życie i takie wzorce przekazywane zostają młodemu pokoleniu. Bezrobocie rzadko występuje jako jedyny problem osoby czy rodziny, najczęściej obok niego, jako przyczyna lub skutek pojawiają się także inne, równie poważne dysfunkcje, np.: niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc, bezdomność, przestępczość. Taka sytuacja powoduje, że osoby i rodziny wymienione powyżej należą do grupy szczególnego ryzyka. Pozostawienie ich samym sobie przyczyni się do dalszej ich marginalizacji, co w efekcie może doprowadzić do społecznego wykluczenia. W celu uniknięcia powielania przez członków tej populacji negatywnych schematów konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do reintegracji społecznej i zawodowej. Zaniechanie działań skierowanych do tej grupy skutkować będzie pogłębianiu się problemu, co może nieść za sobą negatywne zjawiska, np. patologie, agresje czy przestępczość. Szczególnie trudna rola wśród korzystających z pomocy społecznej spada na kobiety. To kobiety w przeważającej części są wnioskodawczyniami pomocy. Wśród wszystkich zwracających się o pomoc do Ośrodka w 2009r. (osób lub rodzin) formalny wniosek o pomoc złożyły 494 kobiety, a jedynie 173 mężczyzn. Wśród korzystających z pomocy, to na kobiety w większej mierze spada troska o „staranie się” o różnego rodzaju zasiłki i świadczenia. Wynika to, w głównej mierze z tradycyjnego modelu rodziny.

Szczegółowa analiza sytuacji osób korzystających z pomocy ośrodka pozwala wyróżnić następujące problemy ich dotyczące:

- przyzwyczajenie do korzystania pomocy społecznej,
- niska motywacja do zmiany swojej sytuacji,
- nawarstwianie się problemów społecznych w rodzinach długotrwale korzystających z pomocy,
- niskie kwalifikacje i umiejętności ograniczające wejście na rynek pracy,
- gorsza pozycja kobiet wynikająca z tradycyjnego modelu rodziny.

Rozdział 3. Lokalizacja

Program realizowany będzie na terenie gminy Więcbork. Do realizacji działań PAL zostaną wykorzystane zasoby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku oraz współpracujących z nim organizacji i instytucji.

Rozdział 4. Cel główny, cele szczegółowe

Cel projektu „interAKTYWNI” w 2010 r.:

Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom powodującym zagrożenie wykluczeniem społecznym wśród Uczestników Projektu zamieszkałych na terenie gminy Więcbork poprzez zespół działań motywacyjno-aktywizujących.

Cel główny PAL:

Podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców gminy oraz włączenie lokalnych instytucji i organizacji w działania na rzecz rozwiązywania istotnych dla gminy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe PAL:

- 1)Przeciwdziałanie wykluczeniu osób zagrożonych marginalizacją społeczną i zawodową,
- 2)Przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinach,
- 3)Zwiększenie aktywności zawodowej,
- 4)Promowanie działań samopomocowych oraz wzrost gotowości mieszkańców do podejmowania samodzielnych inicjatyw na rzecz osób i rodzin,
- 5)Zwiększenie dostępności mieszkańców do specjalistycznych porad oraz informacji związanych z problemami mieszkańców gminy,
- 6)Stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonowania na rzecz społeczności lokalnej mających służyć wsparciu i promowaniu postaw prospołecznych,
- 7)Upowszechnienie informacji o dostępnych formach wsparcia.

Rozdział 5. Rezultaty programu

- 1)Wzrost aktywności społecznej Uczestników,
- 2)Wzrost wiedzy oraz dostępu na temat możliwości uzyskania wsparcia i poradnictwa specjalistycznego w obszarze istotnych problemów mieszkańców gminy,
- 3)Podniesienie umiejętności społecznych i przełamanie bierności Uczestników PAL i ich otoczenia,
- 4)Wzrost dostępności i przepływu informacji istotnych dla mieszkańców gminy,
- 5)Poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.

Rozdział 6. Adresaci Programu Aktywności Lokalnej

W ciągu 2010 roku przewidziany jest udział w Programie 16-u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz otoczenia tych osób tj. osób mieszkających we wspólnym gospodarstwie domowym oraz osób zamieszkujących w środowisku szczególnie zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Rozdział 7. Opis planowanych działań

- 1)Wdrożenie usługi Asystenta rodziny – Asystenci rodziny (4 osoby) będą wspomagać Uczestników PAL (w zakresie swoich obowiązków) w rozwiązywaniu ich problemów, praca asystentów oparta będzie o zasadę empowerment, która sprowadza się do takiej pomocy osobie potrzebującej, aby odzyskała poczucie własnej wartości i dzięki temu mogła osiągnąć wyznaczone cele swoim własnym wysiłkiem.

- 2) Spotkania ze specjalistami Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK) – Uczestnicy PAL przejdą cykl spotkań ze specjalistami Punktu Interwencji Kryzysowej, który działa przy MGOPS w Więcborku, spotkania będą miały na celu zdiagnozowanie oraz ewentualną pomoc w zakresie występowania przemocy w rodzinach Uczestników, dotyczyć to będzie w szczególności przemocy stosowanej wobec dzieci.
- 3) Analiza sytuacji zawodowej i pozycji na rynku pracy – zorganizowane zostaną spotkania z doradcą zawodowym, które będą ukierunkowane na aktywizację zawodową Uczestników.
- 4) Organizacja grupy samopomocowej - pomóc sobie samemu znaczy wziąć problem i jego rozwiązanie w swoje ręce i być aktywnym na tyle, na ile pozwalają możliwości. W ramach grupy samopomocowej Uczestnicy, będą zachęceni do samodzielnego aktywnego poszukiwania rozwiązań we własnych sprawach.
- 5) Spotkania ze specjalistami – Uczestnicy wezmą udział w cyklu spotkań ze specjalistami, którzy wspomogą ich w rozwiązywaniu problemów np. prawnik, pielęgniarka.
- 6) Organizacja spotkań integracyjnych – Uczestnicy wezmą udział w spotkaniach integracyjnych, które czynnie będą organizować.
- 7) Opracowanie poradnika „Pierwsza pomoc w sprawach trudnych” – opracowany zostanie poradnik, w którym zostaną zawarte informacje o lokalnych instytucjach i organizacjach działających na rzecz mieszkańców gminy.

Rozdział 8.

Metody realizacji programu

W ramach programu zostaną zastosowane:

- 1) Środowiskowa praca socjalna – są to działania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.
- 2) Instrumenty aktywnej integracji – to instrumenty aktywizacyjne: zawodowe, edukacyjne, zdrowotne i społeczne, o których mowa w Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.
- 3) Praca Asystenta rodziny - do zakresu obowiązków Asystenta należeć będzie:
 - a) wspieranie rodziny poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym w zakresie:
 - prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi (organizowanie czasu wolnego dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych, aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym dziecka),
 - dbania o zdrowie (higiena, pielęgnacja, prawidłowe odżywianie, rekreacja, w razie potrzeby: leczenie i rehabilitacja),
 - gospodarowania budżetem domowym (planowanie i monitorowanie wydatków, oszczędne gospodarowanie mediami),
 - wykonywania prac na rzecz domu oraz ich podziału na członków rodziny (sprzątanie, zmywanie, gotowanie, prasowanie, remont itd.),
 - pozyskiwania usług na rzecz domu i rodziny (np. związanych z naprawą, załatwianiem spraw urzędowych, znalezieniem pracy, kontaktów ze służbą zdrowia),
 - usamodzielniania się poprzez uzupełnianie wykształcenia i podjęcie pracy, dbałości o edukację i rozwój dzieci.
 - b) propagowanie wzorców prawidłowego funkcjonowania społecznego poprzez edukację i trening w zakresie obowiązujących norm współżycia społecznego.
 - c) informowanie rodziny – wiadomości niezbędne do podjęcia odpowiedniego wyboru, dostarczanie klientowi informacji związanej z jego życzeniem, typem problemów, które napotka i usiłuje rozwiązać (dotyczyć może prawa i administracji oraz działalności różnych instytucji, możliwości korzystania z placówek zaplecza socjalnego: świetlic, klubów zainteresowań, przychodni i poradni, placówek sportowych i rekreacji itd.).

- d) rozszerzanie kontaktów, dostępu do nowych, wzbogacających doświadczeń (ułatwianie klientowi nawiązywania kontaktów z innymi, w zależności od jego potrzeb i umiejętności; stymulowanie podopiecznego do samodzielnego poszukiwania w swoim otoczeniu nowych możliwości: sił, osób, grup, instytucji lub ułatwianie mu tego np. poprzez towarzyszenie).
- e) prowadzenie dokumentacji (metryczka rodziny, plany pomocy, protokoły z wejścia do rodziny i inne).
- f) sporządzanie sprawozdawczości z zakresu powierzonych zadań
- g) inicjowanie działań zmierzających do zapobiegania degradacji osób, rodzin i grup społecznych.

Program Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działania z instytucjami, organizacjami oraz zakładami pracy działającymi na terenie gminy.

Rozdział 9.

Czas trwania i harmonogram programu

Realizację PAL przewidziano w okresie od maja do sierpnia 2010r.

Etapy realizacji:

- 1) Wdrożenie usługi asystenta rodziny – realizacja: maj – sierpień 2010r.
- 2) Spotkania ze specjalistami Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK) – realizacja czerwiec – lipiec 2010r.
- 3) Analiza sytuacji zawodowej i pozycji na rynku pracy – realizacja czerwiec – lipiec 2010r.
- 4) Organizacja grupy samopomocowej – realizacja czerwiec – sierpień 2010r.
- 5) Spotkania ze specjalistami – realizacja czerwiec – sierpień – 2010r.
- 6) Organizacja spotkań integracyjnych – realizacja maj – sierpień – 2010r.
- 7) Opracowanie poradnika „Pierwsza pomoc w sprawach trudnych” – realizacja lipiec – sierpień 2010r.

Rozdział 10.

Sposób finansowania realizacji programu

Program Aktywności Lokalnej „Pierwszy krok do samodzielności” stanowi część zadania „Aktywna integracja” projektu systemowego pt. „interAKTYWNI” realizowanego przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku. Umowa ramowa nr UDA-POKL.07.01.01-04-132/08-00 zawarta w 2008r. zapewnia finansowanie projektu do 2013r. pod warunkiem złożenia i pozytywnej akceptacji stosownego wniosku na dany rok kalendarzowy. W 2010r. w ramach projektu na finansowanie PAL przewidziano kwotę 28.800,00 zł – kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków Budżetu Państwa. Dodatkowo dla Uczestników PAL przewidziano wypłatę zasiłków celowych (lub specjalnych celowych), które stanowią wkład własny gminy w realizację projektu. Na ten cel przeznaczono 2.401,28 zł. Ostateczne kwoty mogą ulec zmianie w wyniku przesunięć w ramach projektu.

Rozdział 11.

Realizatorzy programu – podział odpowiedzialności

Realizatorem Programu będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku. Działania merytoryczne nadzorować będzie Dyrektor MGOPS oraz koordynator projektu. Działania dotyczące budżetu PAL nadzoruje i realizuje księgowy projektu. Realizacja bezpośrednia PAL i nadzorowanie działań należeć będą do zadań Specjalisty ds. realizacji PAL.